Punkt i protokollet PR 5/2026 rd

Plenum

Onsdag 11.2.2026 kl. 14.00—17.30

7. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik

Regeringens proposition RP 201/2025 rd

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 7 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till jord- och skogsbruksutskottet.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen.

Minister Essayah, varsågod.

Debatt

15.28 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tässä esityksessä siirrytään nyt kalastuspolitiikan puolelle, elikkä kyse on laista Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta. Tosiaankin tässä siirrettävät käyttöoikeudet lainan vakuuksina mahdollistetaan, elikkä tällä muutoksella sallittaisiin siirrettävien käyttöoikeuksien eli kaupallisten kalastajien osuuksien Suomen kalastuskiintiöstä käyttäminen luottolaitosten myöntämien lainojen vakuuksina. Siirrettäviä käyttöoikeuksia saisi pankkilainaa vastaan pantata enintään kymmenen vuoden ajaksi.

Tämä muutos edesauttaisi kalastuselinkeinoon tehtäviä investointeja, kun yrityksillä olisi uusi ja itse hallitsemansa lainan vakuusmuoto käytössä. Investoinnit olisi tehtävä kalastusyritysten kehittämiseen. EU on merkittävästi rajoittanut investointitukien käyttämistä tähän tarkoitukseen, joten tämä muutos parantaisi kalastusyritysten investointikykyä. Esitykseen sisältyvät myös järjestelyt sen varalta, että pantattuihin siirrettäviin käyttöoikeuksiin liittyvää luottosopimusta ei noudatettaisi ja käyttöoikeudet siirtyisivät luottolaitokselle. Järjestelyllä varmistettaisiin käyttöoikeuksien palautuminen kaupallisille kalastajille hyödynnettäviksi. No, tämä on varmasti aika järkeenkäypää. Tuskin pankki niillä kalastusoikeuksilla kovinkaan paljon tekisi. Joka tapauksessa tämä on erittäin tärkeä ja iso uudistus, koska tällä tosiaankin mahdollistetaan paremmin meidän, voisi sanoa, aika lailla ahtaalla olevan kalastuselinkeinon mahdollisuus investointeihin, kun voidaan käyttää näitä käyttöoikeussopimuksia investointilainojen takauksina.

No, sitten vielä silakan rysäkalastuksen järjestely, joka sisältyy tähän esitykseen myöskin. Elikkä silakan rysäkalastukseen ehdotetaan muutosta vuonna 27 alkavaan järjestelyyn, jossa siirrettävät käyttöoikeudet vuonna 22 tehdyn lainmuutoksen perusteella ovat umpeutuneet ja kalastus jälleen perustuu yhteiseen erilliseen kalastuskiintiöön. Tärkeim-

pänä seikkana ehdotetaan, että Pohjanlahdella harjoitettavan rysäkalastuksen erillisen kalastuskiintiön vähimmäismäärää nostettaisiin 4 000 tonnista 5 000 tonniin, jotta määrä riittäisi rysäkalastuksen tarpeisiin koko Pohjanlahden alueella. Tarvittaessa tämän silakan rysäkalastuksen erillisten kalastuskiintiöitten käyttämättömät osuudet vapautetaan siis pääasiallisen rysäkalastuskauden jälkeen jaettaviksi troolikalastukseen. Esityksellä ehdotetaan, että tämä tehtäisiin vasta lokakuun alussa siten, että myös syyskuussa rysäkalastus tapahtuisi erillisen kalastuskiintiön puitteissa. Lisäksi on tarpeen mahdollistaa silakan pienimuotoinen rysäkalastus loka-joulukuussa siihen varattavan 20 tonnin erillisen kalastuskiintiön puitteissa.

Ehdotetut vaikutukset näillä ehdotuksilla: Tämä laki on tosiaan tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2026, ja vuoden 2017 alussa käyttöön otetun toimialakohtaisen kalastuskiintiötä koskevan järjestelmän avulla pyritään siis parantamaan kaupallisten kalastajien mahdollisuuksia suunnitella ja toteuttaa omaa kalastustoimintaansa mahdollisimman kustannustehokkaasti ja kalan markkinoiden kannalta optimaalisesti, minkä seurauksena myös alan kannattavuus paranisi. Kiintiöjärjestelmään ehdotetut muutokset edistäisivät osaltaan näitten tavoitteitten saavuttamista. Siirrettävien käyttöoikeuksien käytön mahdollistaminen lainan vakuuksina parantaisi siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden rahoituksellista asemaa sekä kalastuselinkeinoon tehtäviä investointimahdollisuuksia. Silakan rysäkalastuksen erillisiä kalastuskiintiöitä koskevat muutokset mahdollistaisivat rysäkalastuksen jatkumisen myöskin syyskaudella. Tämän vaikutukset Pohjanlahdella harjoitettavalle silakan troolikalastukselle olisivat vähäisiä. Ehdotetut muutokset täytäntöönpanolakiin vähentäisivät maa- ja metsätalousministeriön osalta hieman hallinnollista taakkaa, kun valtiolle palautuisi vähemmän kaupallisille kalastajille uudelleen siirrettäviä käyttöoikeuksia. — Arvoisa puhemies! Tässä tämän esityksen pääkohdat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

15.32 **Jorma Piisinen ps:** Arvoisa herra puhemies! Suomessa on maailman puhtaimmat vedet ja pitkät perinteet kalastuksessa. Silti olemme tilanteessa, jossa ammattikalastus on ollut ahtaalla jo pitkään. Sääntely on usein tuntunut siltä, että se enemmänkin jarruttaa kuin auttaa heitä, jotka haluavat elantonsa merestä tienata. Nyt meillä on käsissämme lakimuutos, jolla vihdoin puretaan turhaa byrokratiaa ja annetaan suomalaiselle kalastajalle välineitä pärjätä paremmin omalla työllään. Ajattelen niin, että tässä ei ole kyse vain lainsäädännöstä vaan myös siitä, että suomalainen kala päätyy suomalaisiin ruokapöytiin ja kalastajalla on mahdollisuus saada työstään ansaittu korvaus.

Lakimuutos parantaa kalastajan mahdollisuuksia kehittää ammatinharjoittamistaan ja yritystoimintaansa. Jatkossa kalastaja voi käyttää omia kalastusoikeuksiaan lainan vakuutena pankissa. Tämä on iso muutos. Se tarkoittaa sitä, että nuori kalastaja tai kalustoa uusiva yrittäjä voi saada rahoitusta uusiin investointeihin, vaikkapa nykyaikaisempaan alukseen, käyttämällä vakuutena omaa ammattitaitoaan ja oikeuttaan kalastaa. Näin varmistamme, ettei meidän kalastuslaivastomme ruostu käsiin, vaan ala pysyy elinvoimaisena ja teknisesti paremmassa kunnossa.

Toiseksi hallitus tarttuu tässä kohtuuttomuuksiin. On ollut täysin järjetöntä, että kalastaja on voinut menettää kalastusoikeutensa, jos kiintiötä ei ole käytetty, vaikka syynä olisi huono saalisvuosi tai viranomaisen asettama kalastuskielto. Tähänkin tulee nyt muutos. Nimittäin jos meri on tyhjä tai laki kieltää kalastamisen, kalastajaa ei enää rangaista siitä

oikeuksien menettämisellä. Meidän on seisottava kalastusyrittäjän ja ammatinharjoittajan puolella, kun olosuhteet ovat vaikeat — toki myös muiden yrittäjien ja ammatinharjoittajien puolella, mutta nyt tässä esityksessä on kyse nimenomaan kalastamisesta.

Kolmanneksi tässä huolehditaan myöskin silakan rysäkalastuksesta. Perinteinen rysäkalastus on monelle rannikon asukkaalle tärkeä elinkeino. Hallitus nostaa Pohjanlahden silakan rysäkiintiön alarajaa 4 000:sta 5 000 tonniin. Samalla pidetään huolta siitä, että jos kiintiötä jää yli, se voidaan siirtää troolareille syyskuun lopun jälkeen pyydettäväksi vuoden loppuun saakka noin parinkymmenen tuhannen tonnin silakkakiintiön osalta. Näin toimien kiintiötä ei jätetä hyödyntämättä byrokratian takia, eli järki käteen tässäkin asiassa.

Lopuksi on todettava, että nämä muutokset vähentävät ministeriön hallinnollista taakkaa ja palauttavat vastuuta sinne, minne se kuuluu: kalastusyrityksille ja ammatinharjoittajille. Valtion tehtävä on luoda puitteet eikä vaikeuttaa elinkeinon harjoittamista. Hallituksen tavoite on, että vielä kymmenen ja kahdenkinkymmenen vuoden päästä meillä on edelleen suomalaisia kalastajia, jotka pystyvät elättämään itsensä ja perheensä sekä tuottamaan terveellistä suomalaista kalaa kansalaistemme ravinnoksi tällä arvokkaalla työllään. Tämä lakiesitys on askel oikeaan suuntaan, kohti itsenäisempää ja kannattavampaa suomalaista kalataloutta. Kiitos ministerille tämän esityksen tuomisesta eduskuntaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.36 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! On aivan erinomainen asia, että tämä merialueiden kalastus, ammattikalastus, saadaan järkeviin mittasuhteisiin ja niin, että edetään sopimuspohjalta kiintiöiden pohjalta. Ne ovat nimenomaan ammattikalastajia, jotka ovat arvostelleet tätä omasta mielestään, ja ihan varmasti perustellusti, epäoikeudenmukaiseksi. Toivon mukaan tämä ratkaisu on nyt sitten lähes oikeudenmukainen. Sen tiedämme kaikki luonnonvarojen käytön puolella, että mikä on oikeudenmukainen ja kohtuullinen ratkaisu kaikille, niin eipä taideta semmoista olotilaa saavuttaa koskaan missään asiassa. Mutta sanotaan, että kun se on toimiva ja ennen kaikkea byrokratiaa karsiva, niin silloin se on hyvä.

Kun nyt on tilaisuus ja arvoisa ministeri paikalla, niin toivon myös sellaista esitystä, että kun meillä on Suomessa tämä sisävesikalastus ja siellä on kaikenlaisia pieniä sääntöjä, niin niitä voitaisiin yksinkertaistaa niin, että tavallinen ihminen voisi kalastaa. Otetaan nyt esimerkiksi se, että jokainen saisi kotivesistään kalastaa yhdellä katiskalla, yhdellä verkolla ja virvelillä ilman mitään sen kummempia lupia, maksamalla se kalastuksenhoitomaksu vain. Nythän meillä on menty semmoiseen byrokratiaan, että käytännössä moni ei viitsi lähteä kalalle. Toivon, että myös tähän kotimaiseen kalastukseen kiinnitetään huomiota, niin että saataisiin nämä maailman rikkaimmat sisävedet, puhtaimmat sisävedet hyötykäyttöön. Siinä saavutettaisiin myös se hyöty, että kun ihminen lähtee kalalle, luontoon liikkumaan, niin se on hänelle myös henkisesti ja fyysisesti erittäin ravitsevaa, huippuliikuntaa ja hieno ympäristö toipua vaikka työrasituksista ja sitten saa vielä ruokapöytään parasta mahdollista ruokaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

15.37 **Milla Lahdenperä kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esityksen esittelystä. Tässä on varmasti hyviä elementtejä, mutta huolestuneita viestejä on tullut tuolta mei-

dän alueelta Saaristomeren rysäkalastajilta, jotka eivät koe, että tämä olisi täysin oikeudenmukainen. Siellä kuitenkin nämä rysäkalastajat edustavat 80:tä prosenttia koko silakan rysäkalastuksesta valtakunnallisesti, ja he eivät koe, että tämä tuleva muutos olisi täysin oikeudenmukainen. Siinä menetetään kalastuskiintiöitä vastikkeetta. He ovat kokeneet, että tämä toimijakohtainen kiintiö mahdollistaisi pitkäjänteisen suunnittelun ja investoinnit ja myös sitten sukupolvenvaihdokset, koska nythän tämän myötä rysäkiintiö ei kelpaa lainan vakuudeksi.

Se pahentaa myös ekologista riskiä ja perustuu liian kapeaan selvityspohjaan, mikä tähän lausuntokierroksella on ollut. Rysäkalastajien silakasta suurin osa menee ruokapöytään, mutta näitten kiintiövenkslailujen myötä kalastusmäärä saattaa tulla niin suureksi, että sitten suuri osa menee ehkä kalanjauhotehtaille.

Tässä tietysti nyt sitten maa- ja metsätalousvaliokunnassa, kun kuullaan näitä eri asiantuntijoita, päästään vielä yhteisesti paremmin tästä kärryille. On pieni skeptisyys, mutta toivottavasti päästään hyvään lopputulokseen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

15.39 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Joo, sanotaan, että suomalaisten pitäisi syödä kalaa paljon enemmän, ja se on terveellistä, ja siihenhän me pyrimme. Kalastajilla ja ammattikalastajilla on viime vuosina ollut hyvin haasteellista, ja tulevaisuuskin on haasteellista. Vapaa-ajankalastus on hyvin suosittua, ja haluttaisiin sitäkin lisätä. Kaiken pohjana on se, että sitä kalaa riittää siellä meressä, järvissä ja joissa, ja se on tärkeää, että me pidetään siitä huolta.

Tämä hallituksen esitys vahvistaa suomalaisen kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä ja tuo järjestelmään kaivattua joustavuutta ja oikeudenmukaisuutta. Silakan rysäkalastuksen edellytyksiä kyllä parannetaan nostamalla Pohjanlahden vähimmäiskiintiöitä ja turvaamalla syksyn kalastus.

Keskeinen uudistus on se, että siirrettäviä kalastuksen käyttöoikeuksia voidaan käyttää pankkilainojen vakuutena. Tämä avaa kalastajille uusia mahdollisuuksia investoida aluksiin ja toiminnan kehittämiseen. Myös käyttöoikeuksien menettämistä koskevia sääntöjä kohtuullistetaan. Kalastaja ei jatkossa menetä oikeuksiaan tilanteissa, joissa kiintiöitä ei ole voitu yleisesti hyödyntää tai kalastus on ollut kiellettyä. Tämä lisää ennakoitavuutta ja oikeusturvaa.

Esitys tukee elinkeinoa, investointeja ja kotimaisen kalan saatavuutta. Mutta sitten tulee tämä kohta, että kaikki kalastajat eivät ajattele ihan täysin näin. Meidän Saaristomeren kalastajat, rysäkalastusta hoitavat eivät ole ihan täysin tyytyväisiä, ja sen takia täytyykin valiokunnassa tarkasti käydä tämä asia läpi. Rysäkalastusta harjoitetaan hyvin paljon varsinkin Taivassalossa, Kustavissa, koko siinä rannikolla Raumalle asti ja Saaristomerellä yleensäkin. Näitä epäkohtia meidän täytyy nyt käsitellä, tämä on nyt lähetekeskustelu, ja varmasti ministerikin ottaa tähän kantaa, mitä parannuksia voisi tehdä entisestään vielä.

Sitten lopuksi minä otan vielä tällaisen: Minä olin kalastusmessuilla eilen puhumassa, ja siellä tuli esille liikuntaseteli myös kalastusharrastuksen kohdalla. Se olisi niin toivottavaa, että tämä liikuntaseteli menisi läpi ja sitä voitaisiin käyttää myös tähän. Henkistä, fyysistä liikuntaa on myös kalastus, ja toivottavasti hallituksessa saadaan tämä asia myös etenemään eräasioissakin, liikuntaseteli. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.42 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia puheenvuoroista ja näkemyksistä, pääosin hallituksen esitystä tukevista. Teillä on toki sitten mahdollisuus nimenomaan valiokuntakuulemisvaiheessa tietenkin myöskin eri kalastajaryhmien näkemykset ottaa huomioon.

Pidän tässä esityksessä kyllä keskeisen tärkeänä sitä, että tässä on tosiaankin nyt mahdollisuus saada näitä pankkitakauksia, mikä on ollut äärimmäisen vaikeaa, sillä, niin kuin tiedämme, kalastuselinkeino on ollut vaikeuksissa Suomessa ja ammattikalastajien mahdollisuus kerryttää investointipääomaa esimerkiksi omasta voitonteostaan on ollut varmasti haastavaa ja siinä mielessä sen osoittaminen, että on tarpeeksi vakuuksia, jotta voi saada pankkilainaa, on ollut myöskin vaikeaa. Siinä mielessä uskon, että tämä esitys tulee olemaan sellainen, joka avittaa sitten myöskin kalastajien tilannetta ja uusien investointien tekemistä. Erityisesti meillä koko ajan tulee painetta siitä, että pitäisi saada ympäristöystävällisempää moottorikantaa ja muuta vastaavaa, mutta milläs investoit, jos ei ole mahdollisuutta lainoittaa näitä pitkäaikaisiakin investointeja.

Sitten tietysti kalastuselinkeinon kannalta on tärkeää lisätä tätä meidän suomalaisten kalan kulutusta, että me ennen kaikkea tätä kotimaista kalaa käyttäisimme ja kuluttaisimme, ja sitten toisaalta myöskin huolehtia siitä, että nuoret pääsevät alalle. Tässä esityksessä olevat elementit ovat myös sen tyyppisiä, joilla on tarkoitus helpottaa nuorten kalastajien alalle tuloa.

Liikuntaseteliasiasta: minun käsittääkseni se on tuossa kevään lainsäädäntösuunnitelmassa, että miten valtiovarainministeriössä kerkeävät sitten esityksen saada aikaiseksi ja tehdä, mutta tämä on tosiaan hallitusohjelmakirjaus, jolla haluamme liikuntaseteliä laajentaa niin kalastukseen kuin myöskin sitten eräpuolelle. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till jord- och skogsbruksutskottet.